

Bibliotheken op zoek naar hun toekomst

Inge Angevaere

Sinds de komst van internet is de positie van de universiteitsbibliotheek als spil van het academische leven niet langer vanzelfsprekend. De toegevoegde waarde van de universiteitsbibliotheek voor onderwijs en onderzoek stond centraal tijdens de jaarlijkse conferentie van LIBER, de vereniging van Europese wetenschappelijke bibliotheken, van 29 juni tot 2 juli in Barcelona.

In haar openingstoespraak zette Eurocommissaris Neelie Kroes stevig in op de digitale agenda. Open access, open data en digitale cultuur zijn de speerpunten van haar beleid. In een breed scala aan presentaties uit de bibliotheken werd duidelijk dat die digitale agenda door de bibliotheken is omarmd: van gebruikersdiensten via de iPhone via digitaliseringsprojecten tot data-ondersteuning aan de wetenschap. Maar zijn de bibliotheken snel genoeg? Een aantal sprekers meende van niet. Marco de Niet van Digitaal Erfgoed Nederland (DEN) verwees naar de enorme hoeveelheid *born digital* materiaal (websites, wiki's, forums, etc) die nog niemand verzamelt. Herbert van de Sompel presenteerde technische ontwikkelingen die momenteel grotendeels buiten de bibliotheken om gaan, zoals nanopublicaties (publicatie van afzonderlijke bevindingen) en *Linked Data*. *Linked Data* is een systeem waarbij inhoudelijke informatie uit vele disciplines aan elkaar gekoppeld kan worden door een gestandaardiseerde manier van aanbieden. Omdat deze data door machines kunnen worden geanalyseerd (in plaats van mensen), is het onderzoekspotentieel enorm. Maar, zo benadrukte Alma Swan van Enabling Open Scholarship, de meeste universitaire repositories slaan vooral informatie op in PDF-formaat – dat weliswaar duurzaam is, maar

Rick Luce (links) en Herbert van de Sompel

meestal niet geschikt om door machines geanalyseerd te worden. Kurt de Belder, bibliothecaris van de UB Leiden, vroeg zich af of bibliotheken wel de meest geschikte organisaties zijn om de grote technische ontwikkelingen in de wetenschap op te pakken. Rick Luce van Emory University was duidelijk in zijn antwoord: bibliotheken die hier niets aan doen zullen in 2020 geen reden van bestaan meer hebben.

www.liber.eu; <http://biblioteca.upc.edu/LIBER2011/>

Probleem van de vindbaarheid is oplosbaar

Inge Angevaere

Het internet is per definitie veranderlijk en flexibel. Dat heeft veel voordelen, maar ook nadelen, zoals de foutmelding “404 page not found” als een brok informatie is verplaatst naar een andere website. Op 14 en 15 juni kwam een internationale groep experts in Den Haag bijeen om te bespreken hoe de zogenaamde persistent identifiers – (onveranderlijke) namen in plaats van (veranderlijke) adressen – kunnen bijdragen aan betere vindbaarheid van informatie, met name op de lange termijn.

De bijeenkomst was georganiseerd door het internationale Knowledge Exchange, SURFfoundation en Data Archiving and Networked Services (DANS). Al snel bleek dat het pro-

bleem van vindbaarheid technisch oplosbaar is, maar dat het instellen nog vaak ontbreekt aan beleid, aan duidelijke wil, om zich aan de spelregels te houden en de dienst die de nieuwe verbindingen legt (de zogenaamde resolver) te onderhouden. Bovendien is de afgelopen jaren een aantal verschillende standaarden ontwikkeld (URN, DOI, PURL) die niet op elkaar aansluiten, en die zich slecht verhouden tot het systeem van *Linked Data* dat het mogelijk moet maken dat computers informatie uit heel verschillende bronnen bij elkaar brengen. Aan het eind van de bijeenkomst stelde Andrew Treloar van de Australian National Data Service een ‘Den Haag manifest’ voor, waarin

Workshop met dr. Tulp op de achtergrond

alle partijen worden opgeroepen de door hen gehanteerde systemen transparant te maken en de gemeenschappelijke noemer te zoeken die uitwisseling mogelijk moet maken. Maar nog belangrijker acht hij het slaan van een brug naar *Linked Data*.

www.knowledge-exchange.info/Default.aspx?ID=440

WebScience bestudeert web en samenleving

Marieke van Erp

Web Science is een jong vakgebied dat het Web en de invloed van het Web op de samenleving wil begrijpen en daarmee het Web tot een nog

nuttiger medium wil maken. Van 15 tot 17 juni 2011 kwamen onderzoekers uit de hele wereld samen in Koblenz voor de ACM WebScience'11 conferentie.

De conferentie begon en eindigde met uitstekende lezingen. De aftrap was voor Jamie Teevan van Microsoft Research. Zij houdt zich onder meer bezig met de vraag hoe en hoe snel websites veranderen (nieuwswebsites veranderen hun content bijvoorbeeld dagelijks, bedrijfswebsites hebben een veel tragere cyclus) en hoe je mensen kunt helpen om snel nieuwe content te vinden op een website. De afsluitende lezing was van Barry Wellman. Hij bekijkt het Web vanuit het perspectief van de socioloog en zijn onderzoek duidt erop dat het Web sociale netwerken in de *real world* (familie, gemeenschap en werk) beïnvloedt. Tussen de twee keynotes kwam een grote verscheidenheid aan onderzoek voorbij. Een interessant thema bleek het waarborgen van kwaliteit in user-generated content (bijdragen van web gebruikers op nieuwswebsites, Wikipedia etc.). Wikipedia gebruikt bv. een democratisch model, maar het effect kan zijn dat de mening van de meerderheid overheerst. Ook de vraag hoe meerdere perspectieven toch een plaats kunnen krijgen kwam aan de orde. In de postersessie passeerden de relatie van het Web met ethiek, gezondheid en economie de revue.

www.websci11.org/home/
http://videolectures.net/acmwebsci2011_koblenz/

Tijdsdruk en tijdarmoede bij IATUR

Anna Grigolon e.a.

Alle aspecten van tijdsbestedingsonderzoek kwamen aan de orde op de conferentie van de International

Association for Time Use Research (IATUR) die 1 tot 3 augustus 2011 plaats vond aan de Universiteit van Oxford. Een centraal onderwerp voor de 189 deelnemers uit 39 landen is dagelijkse tijdsdruk en tijdarmoede. Met vraagstukken als: hoe ouders tijd investeren in het onderwijs aan hun kinderen; hoe werkende vrouwen hun dagelijks levens organiseren; etc.

Een terugkerend punt was de relatie tussen tijdsbesteding en welzijn, met verschillende toepassingen, zoals balans tussen werk en leven, opvoeding en kinderopvang, gezondheid en tijdsbesteding, en vrije tijd. Dit is duidelijk een thema dat snel in belangstelling toeneemt. Er waren ook sessies over verschillen in tijdsbesteding naar geslacht, GPS en tracking, nationale onderzoeksrapporten, ontwikkelingen in enquêtemethoden en nog veel meer. De deelnemers aan de conferentie hebben zeer gevarieerde achtergronden (sociologie, economie, media-agentschappen, nationale bureaus voor statistiek, stedenbouw en milieu, en psychologie). Nuttige informatie werd gegeven over de online en gratis databases zoals Time-scapes en de Multinational Time Use Survey (MTU), die meer dan 60 gegevensbestanden uit 25 landen dekt.

De organisatoren legden een grote gastvrijheid aan de dag en boden een prachtige plek en sfeer voor communicatie en idee-uitwisseling. Interessant en nastrevenswaardig voor andere congressen is dat de belangrijkste resultaten van de presentaties na de sessies onmiddellijk beschikbaar kwamen op Twitter, waardoor de Tijdsbestedings Conferentie inderdaad een bijdrage leverde aan de bestrijding van tijdarmoede.

(Anna Grigolon, Feixiong Liao, Anastasia Moiseeva, Dujuan Yang, Urban Planning Group, TU/e)
<http://iatur2011.timeuse.org/>

AGENDA

10 - 16 okt • University of Würzburg Philology in the Digital Age: TEI members' meeting

The program features keynote lectures by Edward Vanhoutte and Andrea Rapp, parallel sessions of papers and round table discussions, the annual TEI business meeting, a poster session/tools demonstration, and special interest group (SIG) meetings.

www.zde.uni-wuerzburg.de/tei_mm_2011/

18 - 21 okt • University of Prato International Symposium on Virtual Reality, Archaeology and Cultural Heritage

Symposium concerning the application of information technologies to Cultural Heritage, in particular data acquisition and processing, metadata handling, presentation and practitioner's experience.

www.vast-conference.eu/

19 - 20 okt • Sofitel Hamburg Digital Preservation Summit

Experts exchange their practical knowledge and experiences on digital preservation.

www.digitalpreservationsummit.de/invitation.html

25 - 28 okt • University of Cologne From Cordoba to Cologne, transformation and translation, transmission and edition of Averroes's works

International Conference organized by Digital Averroes Research Environment (DARE), first international DARE conference.

<http://dare.uni-koeln.de/?q=node/44>

26 - 27 okt • Koninklijke Bibliotheek Den Haag

The KEEP approach to Digital Preservation KEEP (Keeping Emulation Environments Portable) is developing emulation services to enable accurate rendering of both static and dynamic digital objects: text, sound, and image files; multimedia documents, websites, databases, videogames etc. The overall aim of the project is to facilitate universal access to our cultural heritage by making flexible tools for accessing and storing a wide range of digital objects.

<http://keep-den Haag.eventbrite.com/>

9 - 10 nov • Howard Hughes Medical Institute - Washington DC

Berlin 9 Open Access Conference - The impact of Open Access on Research and scholarship

The Berlin Open Access Conference Series convenes leaders in the science, humanities, research, funding, and policy communities around The Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities. Berlin 9 is the first of the annual meetings to take place in North America.

www.berlin9.org/

17 - 18 nov • University of Copenhagen, Center for Language Technology Supporting Digital Humanities, answering the unaskable

Digital technologies have the potential to transform the types of research questions that we ask in the Humanities, allowing us both to address traditional questions in new and exciting ways but also to answer questions that we were not even aware we could ask. How can digital humanities help us not just to find the answers to our research questions more easily, but also to formulate research questions we would never have been able to ask without access to large quantities of digital data and sophisticated tools for their analysis?

<http://cst.ku.dk/sdh2011/>

22 - 23 nov • University of Tromsø Campus The 6th Munin conference 2011 - Enhancing publications

Annual conference on scientific publishing, with an Open Access approach.

www.ub.uit.no/

5 - 6 dec • Gotheborg

3rd Annual European DDI Users Group Meeting (EDDI11): DDI - The Basis of Managing the Data Life Cycle

Presentations, talks, papers, posters on the Data Documentation Initiative: case studies, mature implementations, early implementations, interplay of DDI with other standards or technologies, projects in early phases in which DDI is under consideration, and critiques of DDI.

www.iza.org/conference_files/EDDI2011/

6 - 9 dec • WTC - Rotterdam

Digital Strategies for Heritage 2011 - DISH 2011

DISH is a bi-annual conference that unites digital strategies with international professionals in heritage.

www.dish2011.nl/